

Νέες ιδεολογικές ομαδοποιήσεις

Τι ανέδειξε το βιβλίο της ΣΤ΄ Δημοτικού

Βασίλης Κρεμμυδάς

Τα Νέα, 17/10/2007

Το περιβόητο πια βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού αποσύρθηκε από την κυβέρνηση 14 μήνες μετά την κυκλοφορία του και αφού «δοκιμάστηκε», όπως δοκιμάστηκε και ολόκληρη η κοινωνία, για ένα σχολικό έτος. Η απόσυρση έγινε για λόγους πολιτικών συσχετισμών· ούτε για λόγους επιστημονικούς, ούτε για λόγους παιδευτικούς - είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι ενώ το βιβλίο χρησιμοποιήθηκε επί έναν χρόνο, κανένας δεν μας είπε κάτι γι' αυτό· πώς πήγε, πώς λειτούργησε στο πλαίσιο του μαθήματος, ποιες δυσκολίες συνάντησαν μαθητές και δάσκαλοι. Ούτε μία λέξη. Κάτι ανάλογο δηλαδή με την πλήρη απομάκρυνση των ιστορικών από το «θέατρο των επιχειρήσεων»: η συζήτηση, η σύγκρουση καλύτερα, δεν ήταν ούτε για την επιστημονική αρτιότητα του βιβλίου, ούτε για την καταλληλότητά του ως σχολικού βιβλίου· ήταν για την υπεράσπιση των πατροπαράδοτων αξιών, για την προβολή της εθνικοφροσύνης, για την εκ νέου προβολή της Εκκλησίας ως σωτήρα του έθνους. Η σύγκρουση ήταν για την υπεράσπιση των ιστορικών μύθων, οπότε η επιστήμη, η έρευνα, ο ιστορικός δεν χωρούσαν· ούτε καν η κοινή λογική.

Για την Ιστορία η μάχη χάθηκε από τις πρώτες αψιμαχίες: το διακύβευμα ήταν ανάμεσα στην κλασική συντήρηση, ανεξάρτητα από κομματική σημαία και στη νέα ακροδεξιά. Σ' αυτόν τον τελευταίο ιδεολογικό χώρο αναδείχτηκε ένα παράλληλο διακύβευμα: η δύναμη και η αποτελεσματικότητα μιας νέας ομαδοποίησης· παίχτηκε εκεί ένα μεγάλο στοίχημα, η ανάδειξη δηλαδή ενός εθνικιστικού κινήματος που θα συσπείρωνε όλες τις συντηρητικές δυνάμεις γύρω από τη στέρεη βάση της Εκκλησίας· μάλιστα της κεφαλής της. Αυτή την εξωιστορική και αντιεπιστημονική ομαδοποίηση την ονόμασα πρόσφατα εκκλησιαστική ακροδεξιά· αυτή είναι που νίκησε κατά κράτος την ιστορική επιστημονική έρευνα. Κάτι που έγινε δυνατό γιατί τα ιδεολογικά όρια της κυβερνώσας Δεξιάς είναι προς τα δεξιά της ασαφή: οι συνάψεις προς αυτήν την πλευρά είναι εμφανείς. Είναι ο συνολικός χώρος της συντήρησης που πασχίζει να διατηρήσει την ιδεολογία του «πατρίς, θρησκεία, οικογένεια», μολονότι οι δικές της πολιτικές είναι που οδήγησαν και οδηγούν σε μια κοινωνία εντελώς αλλιώτικη· κοινωνία της ήττας βέβαια, αλλά αυτό είναι ένα ζήτημα για άλλη επιφύλλιδα.

Ομαδοποίηση όμως με αφορμή τη σύγκρουση για το βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ΄ Δημοτικού παρατηρήθηκε και στην πλευρά της Αριστεράς- όχι της ανανεωτικής. Πολλοί αναλυτές μάς είπαν ότι πρόκειται για ένα παράδοξο· ο ιστορικός, που δουλειά του είναι να παρατηρεί το γεγονός και να επιχειρεί να το ερμηνεύσει μόνο με βάση τα τεκμήρια, δεν μπορεί να μιλήσει για παράδοξο· μπορεί μόνο να διαπιστώσει ότι συντηρητικές δυνάμεις εμφωλεύουν και στον σοσιαλδημοκρατικό και στον παλιό κομμουνιστικό χώρο. Αν η συντηρητική ιδεολογία σ' αυτούς τους χώρους - με αίτημα και εδώ να αποσυρθεί το βιβλίο δεν εκδηλώθηκε και οι φορείς της δεν την εξέφρασαν με δύναμη, είναι γιατί το αίτημα έμοιαζε με αυτό της εκκλησιαστικής ακροδεξιάς. Είπα «έμοιαζε», γιατί δεν πρέπει να σπεύσουμε να ταυτίσουμε τις δύο ομαδοποιήσεις - από αλλού έρχονται και αλλού πηγαίνουν.

Αυτό που θέλω να παρατηρήσουμε περισσότερο είναι ότι έχουμε να κάνουμε με νέες πραγματικότητες που δεν είναι συγκυριακές- δεν θα ακυρωθούν οι ομαδοποιήσεις επειδή αποσύρθηκε το βιβλίο - και που θα ισχυροποιηθούν όσο η κυβερνητική πολιτική διοχετεύει, με πολλούς τρόπους και πολλές μορφές, εξουσία προς αυτούς τους ιδεολογικούς χώρους. Κάθε, δηλαδή, επόμενη «αφορμή» θα αναδεικνύεται όλο και περισσότερο σε κοινωνική σύγκρουση, αφού η κοινωνία δεν έχει πάψει να επιχειρεί την απαλλαγή της από τα ιδεολογικά δεσμά της συντήρησης.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον όμως παρουσιάζουν οι ομαδοποιήσεις στον χώρο της ίδιας της Ιστοριογραφίας, η οποία σωστά εντάχθηκε στον συνολικότερο χώρο της διανοήσης. Ιστορικοί και διανοητές, ελάχιστοι, επιχειρήσαν να ταξινομήσουν τις δύο επάλληλες ιδιότητες σε δύο κατηγορίες. Σε αυτούς που μίλησαν και υπερασπίστηκαν το βιβλίο, γραπτώς και τηλεοπτικώς, και σε αυτούς που εισώπησαν εκκωφαντικά. Η ταξινόμηση πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να θεωρηθεί απαράδεκτη, διότι το κριτήριο, το μόνο, είναι η υπεράσπιση του βιβλίου της ΣΤ' Δημοτικού. Το κριτήριο εν τούτοις όφειλε να είναι η συμμετοχή σε μια γενική συζήτηση για την ιστορική έρευνα και τις ιστορικές σπουδές, για τη θέση της Ιστορίας στο σχολείο και, κυρίως, για τη σχέση ανάμεσα στην ιστορική έρευνα και τη σχολική ιστορική παιδεία. Αυτή η συζήτηση άρχισε δειλά τον τελευταίο καιρό, όταν η μάχη είχε οριστικά χαθεί- εξ αρχής φαινόταν ότι θα χαθεί, από τη στιγμή που το πρόβλημα ανέλαβαν να το λύσουν τα κατ' εξοχήν αγράμματα σε τέτοια ζητήματα, κανάλια. Η συζήτηση πάντως που άνοιξε, έστω και τώρα, καλά θα ήταν να συνεχιστεί. Μόνον έτσι θα αναδειχθεί ο κοινωνικός ρόλος της Ιστορίας και θα ξανααναδειχθούν οι προϋποθέσεις της Ιστοριογραφίας.

Έτσι οι ιστορικοί- διανοητές να ξαναπάρουν στα χέρια τους το μεγάλο θέμα των ιστορικών σπουδών. Το βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ' Δημοτικού δεν ήταν το κατάλληλο πεδίο για τόσο μεγάλο εγχείρημα.